MISCELLANEA CRITICA.

1.

PLATONICA.

Ad lib. VI et VII *de Republica.*

Platonis Codices quamquam et vetustissimi et prae caeteris integerrimi supersunt tamen plurimum abest ut careant erroribus turpissimis et sciolorum additamentis perineptis. In libro de Rep. VI. p. 504 E. Socrates ita dicit: *οὐ γελοῖον ἐπὶ μὲν ἄλλοις σμικροῦ ἀξίοις πᾶν ποιεῖν συντεινομένους ὅπως ὅτι ἀκριβέστατα καὶ καθαρώτατα ἕξει, τῶν δὲ μεγίστων μὴ μεγίστας ἀξιοῦν εἶναι καὶ τὰς ἀκριβείας;* Respondet Adimantus: *καὶ μάλα,* nempe *γελοῖόν ἐστιν.* Adscripsit nescio quis in margine probans et admirans id quod Socrates dixerat: *ἄξιον τὸ διανόημα.* Olim ista in textum irrepserunt et Plato nunc dedisse a plerisque creditur: *καὶ μάλα, ἔφη, ἄξιον τὸ διανόημα,* quasi haec ipse Adimantus admirabundus dixisset, quae neque dicere potuit neque illo modo dicere. *Ἄξιον* enim nisi *πολλοῦ* additur Attice nihil aliud significat quam *εὔωνον*, *vile*, quod parvo constat. Graeculi *ἄξιον* appellant id quod vehementer probant et admirantur, idque ipsum ad locum aliquem eximium et praeclarum in ora libri annotare solent ut *ὡραῖον*, *χρήσιμον* et similia. Factum hoc est in hoc ipso libro p. 496 A. ubi in libris est: *ἆρ' οὐχ ὡς ἀληθῶς προσήκοντα ἀκοῦσαι σοφίσματα καὶ οὐδὲν γνήσιον οὐδὲ φρονήσεως [ἄξιον] ἀληθινῆς ἐχόμενον;* Vides *ἄξιον* nullo modo reliquis verbis adaptari posse. Recte delevit Astius, sed fallitur quod ex participii *ἐχόμενον* interpretatione ortum putat. Neque enim quisquam opinari potuit *ἐχόμενον* pro *ἄξιον* dictum esse neque *φρονήσεως ἄξιον* Graece dicitur. *Ἄξιον* ex ora libri insinuavit sese in textum, eodemque modo *ἄξιον τὸ διανόημα* a lectore adscripta Platonis verbis perinepte mixta sunt. Suspicatus idem est Astius, ne-

que tamen Stallbaumio persuasit, cui *mirum* esse videtur *codices ne tantillum quidem a vulgata lectione recedere.* Ain vero? An mirum est Codices omnes in manifestis erroribus et apertissimis sciolorum additamentis fideliter conspirare? Quam multa istiusmodi emblemata ipse Stallbaumius, quo nemo est in talibus agnoscendis morosior et δυσπειθέστερος, victus veritatis viribus agnoscere coactus est et expungere? Perinde est igitur ac si quis diceret „mirum esse idem quod saepe alibi factum esse constet hoc quoque loco videri esse factum." Stallbaumius ipse sensit ἄξιον p. 496 A. esse eximendum. Sensit p. 505 B. in verbis: ἢ οἴει τι πλέον εἶναι — πάντα τἆλλα φρονεῖν [ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ], καλὸν δὲ καὶ ἀγαθὸν μηδὲν φρονεῖν, verba ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ perabsurde addita et delenda esse, et multis aliis locis Graeculorum interpolationes a Platonis verbis seclusit.

Multa huius generis plura in libris Platonicis adhuc latent, quae Codicibus nostris omnibus longe sunt vetustiora. Expromam unum e loco vicino p. 505 D: τόδε οὐ φανερὸν ὡς δίκαια μὲν καὶ καλὰ πολλοὶ ἂν ἕλοιντο τὰ δοκοῦντα, κἂν μὴ ᾖ, ὅμως ταῦτα πράττειν καὶ κεκτῆσθαι καὶ δοκεῖν, ἀγαθὰ δὲ οὐδενὶ ἔτι ἀρκεῖ τὰ δοκοῦντα κτᾶσθαι ἀλλὰ τὰ ὄντα ζητοῦσι, τὴν δὲ δόξαν ἐνταῦθα ἤδη πᾶς ἀτιμάζει; Duo in his vitia insunt: primum καί interpolatum est in verbis: ταῦτα πράττειν καὶ κεκτῆσθαι [καὶ] δοκεῖν. Plato enim manifesto hoc dixerat: τῶν μὲν δικαίων καὶ τῶν καλῶν κ ἂ ν τ ὴ ν δ ό ξ α ν πολλοὶ θηρῶνται, τῶν δὲ ἀγαθῶν οὐδεὶς ἔτι τῇ δόξῃ ἀρκεῖται, ἀλλὰ τὰ ὄντα ζητοῦσι, τὴν δὲ δόξαν ἀτιμάζουσιν. Τὸ δ ο κ ε ῖ ν δίκαια καὶ καλὰ πράττειν καὶ κεκτῆσθαι, inquit, multi expetunt, sed nemo curat τὸ δοκεῖν ἀγαθὰ κτᾶσθαι. *In rebus iustis et honestis vel sola species multis est optabilis*, inquit, *in bonis nemo specie contentus est* ἀλλὰ τ ὰ ὄ ν τ α ζητοῦσιν. Facilis et frequens est error eorum qui antiquam scripturam πράττειν καὶ κεκτῆσθαι δοκεῖν interposita vocula καί corruperunt. Deprenso semel hoc errore statim arguitur alter: nempe [τὰ δοκοῦντα] sciolus praeter loci sententiam de suo infersit. Plato dederat: δίκαια μὲν καὶ καλὰ πολλοὶ ἂν ἕλοιντο κ ἂ ν μ ὴ ᾖ ὅμως ταῦτα πράττειν καὶ κεκτῆσθαι δοκεῖν. Interpone τὰ δοκοῦντα et absurde dictum esse senties, τὰ δοκοῦντα δίκαια πράττειν

δοκεῖν. Praeterea quis sanus coniunxerit τὰ δοκοῦντα κἂν μὴ ᾖ? Graeculus aliquis ex vicinia τὰ δοκοῦντα huc traxit, quemadmodum paulo ante p. 505 B. verba ἄνευ τοῦ ἀγαθοῦ ex antecedentibus male repetita videmus.

Continuo sequitur p. 505 E. ὃ δὴ διώκει μὲν ἅπασα ψυχὴ καὶ τούτου ἕνεκα πάντα πράττει —, περὶ δὴ τὸ τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον οὕτω φῶμεν δεῖν ἐσκοτῶσθαι τοὺς βελτίςους ἐν τῇ πόλει; Vitiosa et mendosa est haec verborum compositio et nullo negotio sic restituenda ut ΚΑΙΟΤΟΥ pro ΚΑΙΤΟΥΤΟΥ corrigatur: καὶ ὅτου ἕνεκα πάντα πράττει. Saepe ὅτου pro οὗ ponitur, ut in Gorgia p. 453 B. βουλόμενος εἰδέναι αὐτὸ τοῦτο περὶ ὅτου ὁ λόγος ἐςίν, et saepe formae veteres ὅτου et ὅτῳ a scribis in ὅτε aut οὕτω corrumpuntur. Sed nihil emendatione opus, si Stallbaumio credimus *nihil hac transitione a relativo ad demonstrativum esse frequentius*. Loci omnes, quos ad fidem faciendam attulit, ostendunt in quem errorem se implicuerit. Adscribam paucos ut res appareat. de Rep. III p. 395 D. ὧν φαμὲν κήδεσθαι καὶ δεῖν αὐτοὺς ἄνδρας γενέσθαι ἀγαθούς. Gorg. p. 452 D. ὃ φὴς σὺ μέγιςον ἀγαθὸν εἶναι τοῖς ἀνθρώποις καὶ σὲ δημιουργὸν εἶναι αὐτοῦ. Phileb. p. 12 B. ἣν ὅδε Ἀφροδίτην μὲν λέγεσθαί φησι, τὸ δ' ἀληθέςατον αὐτῆς ὄνομα Ἡδονὴν εἶναι. Xenoph. Cyropaed. III. 1. 38: ἐκεῖνος, ὃς συνεθήρα ἡμῖν καὶ σύ μοι μάλα ἐδόκεις θαυμάζειν αὐτόν. Demosthen. Olynth. III. 10: ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλουν αὐτούς. In his omnibus quum pronomen relativum alio casu repetendum esset vides pronomen αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτόν, αὐτούς pro eo esse substitutum. Sed nemo in tali re pronomen οὗτος relativo substituit. Optime habet οἷς οὐκ ἐχαρίζοντο οὐδ' ἐφίλουν αὐτούς, sed non est Graeca oratio pro οὐδὲ ἐφίλουν αὐτούς supponere οὐδὲ τούτους ἐφίλουν, aut ita dicere ὃς συνεθήρα ἡμῖν καὶ σύ μοι μάλα ἐδόκεις τοῦτον θαυμάζειν. Itaque Plato dicere poterat ὃ δὴ διώκει ἅπασα ψυχὴ καὶ πάντα πράττει αὐτοῦ ἕνεκα, sed non poterat vulgatam dare καὶ τούτου ἕνεκα πάντα πράττει [1]). Quod autem narrat Stallbaumius nec La-

---

[1]) Duravit apud sequiores quoque Graecos illa compositionis forma. Vir egregie doctus, qui ante hos sex annos sermone patrio scripsit *Observationes in* IV

tinis hunc loquendi usum incognitum esse, non esse credam verum nisi certiora huius rei exempla afferantur quam quod Stallbaumius attulit ex Ciceronis Tuscul. Quaestt. V. 3. *quem Phliuntem ferunt venisse* eumque cum *Leonte docte et copiose disseruisse quaedam.* Est enim in his verbis vetus dittographia et sic corrigendum: *cumque Leonte* pro *eumque cum Leonte.*

Est operae pretium animadvertere cur Plato p. 505 B. formas κεκτῆσθαι et ἐκτῆσθαι variaverit in his: οὐδ' εἰ κεκτήμεθα et πᾶσαν κτῆσιν ἐκτῆσθαι. Ubi enim praecedit vocalis semper κέκτημαι ponit, ubi consonans, promiscue κεκτῆσθαι et ἐκτῆσθαι.

Leve vitium exime p. 505 C. ubi est πλάνης ἔμπλεοι, sed ἔμπλεῳ genuinum est. Attici non aliter quam πλέως, ἔμπλεως, ἀνάπλεως, ἔκπλεως, διάπλεως, κατάπλεως dicebant: poëtae veteres et sequiores imitatores ἔμπλεος et ἔμπλειος et ἐνίπλειος usurpare solebant.

Misere corrupit Stallbaumius locum Platonis p. 491 D. ubi Boeckhium secutus edidit: ἔχει — λόγον τὴν ἀρίστην φύσιν ἐν ἀλλοτριωτέρᾳ οὖσαν τροφῇ κακίον' ἀπαλλάττειν τῆς φαύλης, pro κάκιον ἀπαλλάττειν, quod sine mora revocandum est. Ἀπαλλάττω κακός aut κακίων Graece non dicitur, sed κακῶς et κάκιον sive χεῖρον, qui loquendi usus pervulgatus est apud omnes, diciturque de fortuna qua quis utitur in alicuius rei eventu et exitu. Sic εὖ, καλῶς, ἄριστα ἀπαλλάττειν dicitur qui ex aliquo discrimine et alea re bene gesta discedit, et contra κακῶς, κάκιον, χεῖρον, κάκιστα. Duo tantum adiectiva cum verbo ἀπαλλάττειν coniungi solent, ἀθῷος et ἀζήμιος, ut in Platonis Sophista p. 254 D. ἐὰν ἄρα ἡμῖν πῃ παρεικάθῃ — ἀθῴοις ἀπαλλάττειν, et in libro II. de Rep. p. 366 A. ἀζήμιοι ἀπαλλάξομεν, ubi paulo ante legendum: ἀζήμιοι μὲν

Euangelia et Acta Apost. p. 100 cum loco Platonis in Euthydemo p. 68: ἆρ' οὖν ταῦτα ἡγεῖ σὰ εἶναι ὧν ἂν ἄρξῃς καὶ ἐξῇ σοι αὐτοῖς χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλῃ, comparavit verba Petri in secunda Epistola II. 3: οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει, rectissime monens illa sic formata esse pro καὶ οἷς ἐξῇ σοι χρῆσθαι, haec pro καὶ ὧν ἡ ἀπώλεια οὐ νυστάζει.

(pro *μόνον*) *ὑπὸ θεῶν ἐσόμεθα, τὰ δ' ἐξ ἀδικίας κέρδη ἀπωσόμεθα.* Usitatius tamen est ut dicatur *ἀζήμιος ἀπαλλάττομαι* quam *ἀπαλλάττω*, ut in Pluto vs. 272:

μῶν ἀξιοῖς Φενακίσας ἡμᾶς ἀ π α λ λ α γ ῆ ν α ι
ἀ ζ ή μ ι ο ς;

et saepius apud Platonem et alios. Hinc transitive dicitur *ἀπαλλάττειν τινὰ ἀζήμιον* pro *ἀποπέμπειν, ἀφιέναι*, ut apud Platonem de Legibus I. p. 648 C: *καὶ γυμνασάμενον μὲν εὖ καὶ ἀνδρείως ἀ ζ ή μ ι ο ν ἀ π α λ λ ά τ τ ο ι ς ἄν, κακῶς δὲ ζημίαν ἐπιτιθείς*, in quo loco tricantur Interpretes, quum omnia sint expedita: *κακῶς δὲ* (*γυμνασάμενον*) *ζημίαν ἐπιτιθεὶς* (*ἀπαλλάττοις ἄν*).

Eliminanda est molesta vocula p. 492 C. e verbis: *ἐν δὴ τῷ τοιούτῳ τὸν νέον τίνα οἴει καρδίαν ἴσχειν ἢ ποίαν* [*ἂν*] *αὐτῷ παιδείαν ἰδιωτικὴν ἀνθέξειν*; Soloecum est *ἄν* cum futuro coniunctum et perspicuum est unde *ἄν* sit natum.

In verbis quibusdam liquidatis scribae solent futuri temporis formas in praesens tempus deformare. Stallbaumius ab his deceptus p. 494 D. edidit: *τί οὖν οἴει τὸν τοιοῦτον ποιήσειν; — ἆρ' οὐ πληρωθήσεσθαι ἀμηχάνου ἐλπίδος — καὶ ἐπὶ τούτοις ὑψηλὸν ἐ ξ α ί ρ ε ι ν αὐτόν*; Ecquid esse potest certius quam *ἐξαρεῖν* unice verum esse? Ad eundem lapidem scribae impegerunt p. 498 C: *οἶμαι μέντοι τοὺς πολλοὺς τῶν ἀκουόντων προθυμότερον ἔτι ἀ ν τ ι τ ε ί ν ε ι ν*, ubi Stephano obtemperatum oportuerat verissime *ἀντιτενεῖν* restituenti.

Ne hoc quidem ferendum est quod editur p. 491 A: *εἰ τελέως μέλλει φιλόσοφος γενέσθαι*, sed *γενήσεσθαι* reponendum. Perpetuo haec librarii inter se miscent. Memorabile exemplum est p. 564 C, ubi Platonis manus haec est: *ὣ δὴ καὶ δεῖ — πόρρωθεν εὐλαβεῖσθαι μάλιστα μὲν ὅπως μὴ ἐ γ γ ε ν ή σ ε σ θ ο ν, ἂν δὲ ἐγγένησθον, ὅπως ὅτι τάχιστα — ἐ κ τ ε τ μ ή σ ε σ θ ο ν*, sed in plerisque libris circumfertur tralaticius error: *ὅπως μὴ ἐ γ γ έ ν η σ θ ο ν — ἐ κ τ ε τ μ ῆ σ θ ο ν.*

Stallbaumius, qui saepe manifestas sciolorum interpolationes quantum potest tuetur ac retinet, infeliciter admodum versatus est in loco interpolato p. 493 D. ubi Graeculi emblema pro verbis Platonis habuit et contra ipsa Platonis verba pro spuriis abiicienda censuit. Editur: *ἐάν τις τούτοις* (*τοῖς πολ-*

λοῖς) ὁμιλῇ ἐπιδεικνύμενος ἢ ποίησιν ἤ τινα ἄλλην δημιουργίαν ἢ πόλει διακονίαν κυρίους αὐτοῦ ποιῶν τοὺς πολλοὺς [πέρα τῶν ἀναγκαίων] ἡ Διομήδεια λεγομένη ἀνάγκη ποιεῖν αὐτῷ ταῦτα ἃ ἂν οὗτοι ἐπαινῶσιν. In his spuria sunt verba πέρα τῶν ἀναγκαίων, quibus sequiorum aliquis interpretatus est quae sit ἡ Διομήδεια λεγομένη ἀνάγκη, quod lepidum est Atticorum proverbium pro *inevitabili necessitate*, notum vel ex Aristophanis Ecclesiaz. vs. 1029:

καὶ ταῦτ' ἀνάγκη μοὐςί; — Διομήδειά γε.

Stallbaumius autem quum recte sensisset alterutrum abesse oportere censuit verba ἡ Διομήδεια λεγομένη expungenda esse utpote „*profecta ab aliquo grammatico qui verba* πέρα τῶν ἀναγκαίων ἀνάγκη *interpretari vellet*." Bellissima vero interpretatio, quae ipsa novum et doctum requirebat interpretem! Πέρα τῶν ἀναγκαίων eodem modo dictum est atque πέρα τῶν δεινῶν, δεινὰ καὶ πέρα δεινῶν, et similia; itaque facile ab unoquoque intelligi poterat; sed quae esset ἡ Διομήδεια λεγομένη ἀνάγκη ut intelligerent Graeculi opus erat interpretatione. Caeterum imitatus est hunc Platonis locum Themistius quum scriberet p. 251 C: μηδ' ἂν Διομήδεια αὐτῷ ἀνάγκη προσγένηται, ubi scribae ostenderunt se nihil horum intelligere quum pro Διομήδεια (ΔΙΟΜΗΔΙΑ) substituerent ἰδίως ἰδία. Petavius ex Platone veram lectionem revocavit. Sed nondum locus Platonis sic est perpurgatus. Latet aliud emblema. Plato quum dixisset: ἐάν τὶς τούτοις ὁμιλῇ pro ἐάν τις τοῖς πολλοῖς ὁμιλῇ, (de quibus in iis quae continuo praecedunt erat locutus), non potuit statim addere κυρίους αὐτοῦ ποιῶν τοὺς πολλούς. Valde inficetum est et Platone indignum τοὺς πολλούς sic repetere. Nova difficultas oritur in αὐτοῦ, quod „*spectare ad praegressa* ποίησιν, δημιουργίαν *et* διακονίαν" Astio credit Stallbaumius, quem nemo sequetur. Requiritur αὐτούς pro αὐτοῦ, quo semel recepto ultro excidit interpolatum τοὺς πολλούς, et omnia habent optime sic scripta: ἐάν τις τούτοις ὁμιλῇ ἐπιδεικνύμενος ἢ ποίησιν ἤ τινα ἄλλην δημιουργίαν ἢ πόλει διακονίαν κυρίους αὐτοὺς ποιῶν, ἡ Διομήδεια λεγομένη ἀνάγκη ποιεῖν αὐτῷ ταῦτα ἃ ἂν οὗτοι ἐπαινῶσιν.

Paulo ante pervulgato errore scribitur p. 493 C: τοιοῦτος δὴ ὢν πρὸς Διὸς οὐκ ἄτοπος ἄν σοι δοκοῖ εἶναι παιδευτής; Unice

verum est δοκεῖ, sed Graeculi voculam ἄν ad verbum finitum referentes optativum intulerunt. Stallbaumius opinatus est conditionem quae in τοιοῦτος ὤν inest (εἰ τοιοῦτος εἴη) non ad infinitivum cum ἄν iunctum referri, sed fallitur. Perinde est ac si dixisset οὐκ ἂν εἴη ἄτοπος παιδευτὴς τοιοῦτος ὢν κατὰ τὴν σὴν δόξαν;

Turbarunt scribae in eleganti loquendi formula p. 496, C: τὸ δ' ἡμέτερον οὐκ ἄξιον λέγειν, τὸ δαιμόνιον σημεῖον· ἢ γάρ πού τινι [ἄλλῳ] ἢ οὐδενὶ τῶν ἔμπροσθεν γέγονεν. Expungendum est ἄλλῳ. Dicebant enim ἤ τις ἢ οὐδείς, non ἤ τις ἄλλος ἢ οὐδείς, de qua locutione notissima est annotatio Valckenaerii ad Herod. III. 140: καὶ τίς ἐςι Ἑλλήνων εὐεργέτης; — ἀναβέβηκε δ' ἤ τις ἢ οὐδείς κω παρ' ἡμέας αὐτῶν, qui et alia attulit et locum Xenophontis ex Cyropaed. VII. v. 45: τούτων δὲ τῶν περιεςηκότων ἤ τινα ἢ οὐδένα οἶδα. Sic igitur Socrates quoque dixit: ἢ γάρ πού τινι ἢ οὐδενὶ τῶν ἔμπροσθεν γέγονεν.

Evidens mendum p. 501 B. quomodo sit eximendum Badhamus meus me admonuit. Editur: καὶ τὸ μὲν ἄν, οἶμαι, ἐξαλείφοιεν, τὸ δὲ πάλιν ἐγγράφοιεν, ἕως ὅτι μάλιςα ἀνθρώπεια ἤθη εἰς ὅσον ἐνδέχεται θεοφιλῆ ποιήσειαν. Quicumque ea quae praecedunt diligenter expenderit Badhamo concedet pro θεοφιλῆ necesse esse θεοειδῆ rescribere. Proponitur enim pictoris imago (πολιτειῶν ζωγράφος appellatur p. 501 C), qui λαβὼν ὥσπερ πίνακα πόλιν τε καὶ ἤθη ἀνθρώπων (p. 501 A) primum extremis lineis describit deinde coloribus illuminat civitatis formam sic ut deorum referat similitudinem. Eadem opera ex eodem loco aliud mendum eximo. Dicuntur illi pictores p. 501 A: μήτε ἰδιώτου μήτε πόλεως ἐθελῆσαι ἂν ἅψασθαι μηδὲ γράφειν νόμους πρὶν ἢ παραλαβεῖν καθαρὰν ἢ αὐτοὶ ποιῆσαι. In continuata metaphora *tabulae*, in qua leges pingere nolint priusquam aut ab aliis puram acceperint aut purgaverint ipsi, non est locus verbo simplici γράφειν νόμους sed requiritur compositum ἐγγράφειν. Vetus scriptura ΜΗΔЄΓΓΡΑΦЄΙΝ, id est μηδ' ἐγγράφειν, proclivi errore in μηδὲ γράφειν depravata est.

Initio libri VII in antri descriptione p. 514 B. ubi editur: ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένας

ὥστε μένειν τε αὐτοὺς εἴς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὁρᾶν, plane assentior Badhamo corrigenti μένειν τε αὐτοῦ pro αὐτούς. Saepe legitur αὐτοῦ μένειν et καταμένειν pro μένειν κατὰ χώραν, ut in hoc ipso libro p. 519 D. τὸ αὐτοῦ καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν, et in libro II. p. 371 C: αὐτοῦ γὰρ δεῖ μένοντας αὐτοὺς — τὰ μὲν ἀντ' ἀργυρίου ἀλλάξασθαι, et alibi. Adverbium αὐτοῦ multas turbas peperit in loco Lysidis p. 204 A: αὐτοῦ πρῶτον ἡδέως ἀκούσαιμ' ἂν ἐπὶ τῷ καὶ εἴσειμι. Subridebis si doctorum interpretationes ad h. l. inspexeris, quibus non venit in mentem αὐτοῦ nihil aliud esse quam ἐνθάδε.

Quod post pauca legitur p. 514 B. φῶς — πυρὸς ἄνωθεν καὶ πόρρωθεν καόμενον ὄπισθεν αὐτῶν mendum satis manifestum continet. Legendum est enim καομένου pro καόμενον. *Ignis* enim ardebat, ut opinor, non *lux*.

Quoties relego locum p. 515 B. semper mihi vulgata scriptura male sana et mendosa videtur esse. Editur: εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἷοί τ' ἦσαν πρὸς ἀλλήλους οὐ ταῦτα ἡγεῖ ἂν τὰ παριόντα αὐτοὺς νομίζειν ὀνομάζειν ἅπερ ὁρῷεν; Haec, Stallbaumio interprete, significant: *nonne putas eos res quae praeterferrentur suo quodam modo esse nominaturos, quas quidem viderent?* Sed neque νομίζειν ὀνομάζειν sic accipi potest, et verba *quas quidem viderent* otiose addita sunt, et tota sententia a Platonis consilio alienissima est. Quid attinebat narrare homines in antro vinctos iis quae conspicerent certa quaedam nomina imposuisse? Quid Plato dicere debuerit satis perspicuum, ut opinor, est. Nempe captivos *umbras*, quas in antrum proiectas viderent, *habuisse pro rebus ipsis*, quae quum a tergo eorum praeterferrentur illas umbras proiicerent. Nihil aliud agit quam ut ostendat philosophos τὰ ὄντα videre, caeteros τὰς τῶν ὄντων σκιάς easque pro ipsis veris rebus habere. Sic continuo pergit: οἴει ἂν ἄλλο τι ἡγεῖσθαι τὸ φθεγγόμενον ἢ τὴν παριοῦσαν σκιάν; et: παντάπασι δὴ οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἄλλο τι νομίζοιεν τὸ ἀληθὲς ἢ τὰς τῶν σκευαστῶν σκιάς. Omnino de falsis vinctorum opinionibus agit qui quas videbant umbras res ipsas esse putabant quarum proiiciebantur umbrae. Videamus igitur an aliquid in hanc sententiam ex verbis corruptis elicere possimus. Pro οὐ ταῦτα ἡγεῖ in

optimo omnium Codice legitur οὐ ταὐτὰ ἡγεῖ. Quamquam in talibus Codicum auctoritas nulla est, tamen grati accipimus, namque est haec vera lectio, quae ducit ad reliqua emaculanda. Opposita esse inter se facile intelligimus τὰ παριόντα et ἅπερ ὁρῷεν. Τὰ παριόντα sunt τὰ παραφερόμενα, *res* ipsae *quae* pone eos *praeterferrentur*. Simili modo promiscue ab eo appellantur οἱ παραφέροντες et οἱ παριόντες, *qui illas res praeterferebant.* Ἅπερ ὁρῷεν significat manifesto τὰς τῶν παραφερομένων σκιάς. Haec autem *eadem* esse putabant. Recipe igitur ταὐτά pro ταῦτα, expunge molestum ὀνομάζειν ex dittographia τοῦ νομίζειν natum, et habebis sanam sententiam et ipsam Platonis manum hanc: οὐ ταὐτὰ ἡγεῖ ἂν τὰ παριόντα αὐτοὺς νομίζειν ἅπερ ὁρῷεν; *nonne existimas fore ut* ea quae praeterferantur *eadem esse putent atque* ea quae videant? id est confundant *res ipsas* et *rerum umbras* et quum *umbras* tantum videant sese *res ipsas* videre opinentur?

Vocula ἄν a librariis modo inepte additur, modo perperam omittitur. Periit p. 516 E: εἰ πάλιν ὁ τοιοῦτος καταβὰς εἰς τὸν αὐτὸν θάκον (L. θᾶκον) καθίζοιτο, ἆρ' οὐ σκότους ἀνάπλεως σχοίη τοὺς ὀφθαλμούς; Scribendum est σκότους ἂν πλέως σχοίη. Ἄν abesse non potest. Πλέως et ἀνάπλεως quid differant colliges ex Ruhnkenii annotatione ad Tim. v. Ἀνάπλεως pag. 31, qui docuit ἀνάπλεως et ἀναπίμπλημι *polluendi* et *foedandi* potestatem habere. Itaque Plato ταραχῆς πλέως dixit et λήθης πλέως de Rep. p. 391 C. et 486 C. et Aeschylus apud Aristophanem in Ran. vs. 1000 ψόφου πλέως appellatur. Eodem igitur modo ὀφθαλμοὺς dixit esse σκότους πλέως, non ἀνάπλεως.

Verissime emendavit Astius p. 517 A. locum in Codd. ita scriptum: τὸν ἐπιχειροῦντα λύειν τε καὶ ἀνάγειν, εἴπως ἐν ταῖς χερσὶ δύναιντο λαβεῖν καὶ ἀποκτείνειν, ἀποκτιννύναι ἄν. Rem acu tetigit Astius pro καὶ ἀποκτείνειν ἀποκτιννύναι ἄν reponens κἂν ἀποκτείνειαν et intellexit ἀποκτείνειν et ἀποκτιννύναι ἄν dittographiam esse. Leve quoddam est in quo ab illo dissentio. Pro aoristo Platonem suspicor *praesens* dedisse κἂν ἀποκτιννύοιεν, quae rarior forma facilius scribarum errorem parere potuit quam pervulgatum ἀποκτείνειαν. Lubenter utuntur Attici forma ἀποκτίννυμι pro ἀποκτείνω, cuius opta-

tivus legitur et alibi et in Phaedone p. 62 C. τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸ ἑαυτὸ ἀποκτιννύοι.

Atticum loquendi genus ab indoctis scribis bis depravatum et obscuratum est p. 519 A et B. ubi in libris omnibus est τῶν λεγομένων πονηρῶν μέν, σοφῶν δέ, δριμὺ μὲν βλέπει τὸ ψυχάριον καὶ ὀξέως διορᾷ ταῦτα ἐφ' ἃ τέτραπται, et paucis interiectis: καὶ ἐκεῖνα ἂν — ὀξύτατα ἑώρα ὥσπερ καὶ ἐφ' ἃ νῦν τέτραπται. Platoni reddendum esse censeo: ὀξέως διορᾷ τὰ ἐφ' ἃ τέτραπται, et: ὀξύτατα ἑώρα ὥσπερ καὶ (τὰ) ἐφ' ἃ νῦν τέτραπται. Quam saepe librarii hanc dicendi formam adulteraverint multis ostendi ad Hyperidis λόγον ἐπιτάφιον pag. 54 sqq. ubi complures locos protuli, in quibus ut apud Platonem aut τά in ταῦτα depravatum est aut articulus omissus ab iis qui veterem loquendi consuetudinem non satis cognitam habebant.

Quod Plato exquisito more Attico dixerat p. 519 B. iterum sero nati Graeculi quia non intelligebant vocabulo interposito perverterunt in his: ἡδοναῖς τε καὶ λιχνείαις περὶ τὰ κάτω στρέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὄψιν. Intelligo quid sit στρέφειν ἐπὶ τὰ κάτω vel εἰς τὰ κάτω, sed περὶ τὰ κάτω στρέφειν id quod suapte natura ἄνω βλέπει, quid sit non plane intelligo neque recte dictum est. Plato popularium more dixerat περὶ κάτω στρέφουσι, sed indocti scribae mirati quid hoc esset de suo τά inseruerunt. Aelius Dionysius ἐν τοῖς Ἀττικοῖς Ὀνόμασιν annotavit quod ex illo libro descriptum servavit Photius in v. Περὶ κάτω τραπήσεται ἀντὶ τοῦ περιτραπήσεται κάτω συνήθως λέγουσιν (οἱ Ἀττικοί). Diximus de ea locutione in *Var. Lectt.* p. 90. Quod doctissimus Atticista συνήθως ab Atticis dici testatur, nunc semel tantum in libris nostris comparet in Strattidis fragmento apud Athenaeum p. 467 E:

δίνῳ περὶ κάτω τετραμμένῳ.

sed nondum poenitet me Aristophani reddidisse in Ecclesiaz. 730:

πολλοὺς περὶ κάτω θυλάκους τρέψασ' ἐμούς.

et Platoni quoque sine cunctatione reddiderim: περὶ κάτω στρέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὄψιν. Continuo addit: ὧν εἰ ἀπαλλαγὲν περιεστρέφετο εἰς τἀληθῆ, namque eodem modo περὶ κάτω

τρέπειν et περιτρέπειν sibi inter se respondent atque περὶ κάτω ςρέφειν et περιςρέφειν.

Male mulcatus est Platonis locus p. 521 C: τοῦτο δὴ οὐκ ὀςράκου ἂν εἴη περιςροφὴ ἀλλὰ ψυχῆς περιαγωγὴ ἐκ νυκτερινῆς τινὸς ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος ἰούσης ἐπάνοδον, ἣν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι. Sic quidem edidit Stallbaumius, sed in libris optimis est οὖσαν pro ἰούσης. Neque aliter Clemens Alexandrinus a Stallbaumio laudatus Stromat. V. p. 729 Pott. εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος οὖσαν ἐπάνοδον. Gravissime errat Stallbaumius quum locum ut ipse ediderit explicari posse opinatur, nempe connectenda esse ψυχῆς ἰούσης ἐπάνοδον idque esse *adscendentis*. Ἰέναι ἐπάνοδον dici nullo pacto potest, et ἐπάνοδος nihil aliud est quam *reditus*, *reversio* in eum locum unde quis antea venerit. Recte habet ἰέναι ὁδόν, ἐξιέναι ἔξοδον, περιιέναι περίοδον, ἐπάνοδον ἐπανιέναι, et sic in caeteris compositis, sed minime possunt haec inter sese permutari aut confundi. Nomen ὁδός cum compositis, ut alibi ostendimus, verbo ἔρχομαι compositisque respondet haud secus ac si ex eo verbo natum foret. Ἐπανέρχομαι nihil aliud est quam *redeo*, *revertor*; itaque ἐπάνοδος non potest aliud quid esse quam *reditus*, et ποιοῦμαι τὴν ἐπάνοδον notissima periphrasi ponitur pro ἐπανέρχομαι. Itaque Platonis verba ut nunc circumferuntur prorsus sunt ἀδιανόητα. Cuiusmodi quid dixerit ex diligenti sententiae consideratione liquido colligi potest, nempe hoc: οὐκ ὀςράκου ἂν εἴη περιςροφὴ ἀλλὰ ψυχῆς περιαγωγὴ (καὶ) ἐκ νυκτερινῆς τινὸς ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος οὐσίαν ἐπάνοδος, ἣν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι. Animus voluptatibus et libidinibus περὶ κάτω ἐςραμμένος in contrarium versus revertitur εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος οὐσίαν, atque hoc est quod *vere philosophari* appellabimus. ΟΥΣΙΑΝ in οὖσαν olim corruptum has turbas dedit. Imprimis comparandus est Platonis de eadem re locus alius in libro eodem p. 532 B. ubi commemoratur ἡ λύσις ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ μεταςροφὴ ἀπὸ τῶν σκιῶν ἐπὶ τὰ εἴδωλα καὶ τὸ φῶς, καὶ ἐκ τοῦ καταγείου εἰς τὸν ἥλιον ἐπάνοδος. Versatur in eodem argumento: quam supra appellavit περιαγωγὴν τῆς ψυχῆς, nunc μεταςροφήν dicit sensu eodem, eique iterum addit τὴν ἐκ τοῦ καταγείου εἰς τὸν ἥλιον ἐπάνοδον, id est reditum

in illum locum ubi τὰ ὄντα cernantur, quem superiore loco nominaverat ἐπάνοδον ἐκ νυκτερινῆς τινὸς ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος οὐσίαν, quod est planissime idem. Ubi semel ΟΥСΙΑΝ in ΟΥСΑΝ erat corruptum, scribae εἰς τὴν ἀληθινὴν οὖσαν ἐπάνοδον pro ἐπάνοδος *correxerunt* scilicet, ut solent in talibus vicina vicinis contra loci sententiam et scriptoris mentem accommodare. Non facile crediderim Clementem Alexandrinum in suis libris invenisse et bona fide descripsisse vitiosam lectionem et sensu vacuam εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος οὖσαν ἐπάνοδον, quae nunc in eius Codicibus circumfertur. Intelligebat enim, opinor, ea quae ex Platone admirabundus referebat. Existimaverim potius lectionem mendosam ex Codicibus Platonicis in Clementis libros esse translatam.

Iocum Platonis p. 552 D. non admodum facetum aut salsum homines docti inficetius etiam acceperunt. Παγγέλοιον — στρατηγὸν Ἀγαμέμνονα ἐν ταῖς τραγῳδίαις Παλαμήδης ἑκάστοτε ἀποφαίνει. Haec igitur ita accipiuntur quasi Palamedes ipse Agamemnoni „*arithmetices imperitiam exprobraverit,*" eumque *locum communem* opinantur fuisse *a pluribus Tragicis tractatum.* Margites ridebatur, qui non poterat μέχρι τῶν δέκα ἀριθμεῖν, sed magis ridiculus erat Agamemnon, οὐδ' ὅσους πόδας εἶχεν εἰδὼς εἴπερ ἀριθμεῖν μὴ ἠπίστατο, ut Plato iocari pergit. Haec quidem nemo putabit e Tragico sumsisse Platonem. Sed reliqua etiam ludibundi Platonis inventa sunt. Palamedes a Tragicis et alia multa invenisse primus narrabatur et *numerorum artem,* τὴν ἀριθμητικήν, quam a se inventam esse Prometheus apud Aeschylum ita praedicat:

> ἀριθμὸν αὐτοῖς ἔξοχον σοφισμάτων
> ἐξεῦρον.

Iisdem verbis usus Palamedes apud Platonem φησὶν ἀριθμὸν εὑρὼν — ἐξαριθμῆσαι ναῦς τε καὶ τἆλλα πάντα ὡς προτοῦ ἀναριθμήτων ὄντων. Plato autem in verbis ludens ἀριθμὸν εὑρών sic accepit quasi antea nemo navium et caeterarum rerum *numerum inire* potuerit atque adeo Agamemnon, *si quidem numerare non posset,* ne hoc quidem sciverit quot *pedes haberet.* Sic igitur Palamedes Agamemnonem παγγέλοιον στρατηγὸν ἑκάστοτε ἀπέφαινεν, ut qui priusquam Palamedes ἀριθμὸν εὗρεν ne pedes quidem suos numerare potuerit, εἴπερ ἀριθμεῖν

μὴ ἠπίςατο. Bonum factum quod Platonis ioci esse solent aliquanto salsiores.

Eximius Platonis locus p. 527 D. cum insigni scripturae varietate affertur a Theone Smyrnaeo p. 7. unde vulgata lectio percommode emendari poterit. In Platonis Codicibus legitur: *τὸ δ' ἔςιν οὐ πάνυ φαῦλον ἀλλὰ χαλεπὸν πιςεῦσαι ὅτι ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἑκάςου ὄργανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεταί τε καὶ ἀναζωπυρεῖται ἀπολλύμενον καὶ τυφλούμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων κρεῖττον ὂν σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων· μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀλήθεια ὁρᾶται.* In his apud Theonem legitur: *οὐ πάνυ φαύλοις ἀλλὰ πᾶσι χαλεπὸν πιςευθῆναι* et *μαθήμασιν ἑκάςου οἷον ὀργάνοις τὸ ψυχῆς ἐκκαθαίρεται καὶ ἀναζωπυρεῖται ὄμμα τυφλούμενον καὶ ἀποσβεννύμενον ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐπιτηδευμάτων — ὁρᾶται.* His adiutus primum Platoni restituo *οὐ πάνυ φαῦλον ἀλλὰ παγχάλεπον πιςεῦσαι.* Nimis debilis est in vulgatis oppositio: *haud sane facile sed difficile est.* Deinde pro *ἀπολλύμενον* recipiam egregiam lectionem *ἀποσβεννύμενον*, quod ita respondet praecedenti *ἀναζωπυρεῖται*, ut Platonis stilo dignum est. Haec omnia *ἐκκαθαίρεται*, *ἀναζωπυρεῖται*, *ἀποσβεννύμενον* et *τυφλούμενον* non recte, ut in vulgatis, referuntur ad *ὄργανόν τι*, quod quomodo *ἀναζωπυρεῖσθαι* dici potuit aut *ἀποσβέννυσθαι* aut *τυφλοῦσθαι* denique? Unice verum est quod Theo servavit: *οἷον ὀργάνοις τὸ ψυχῆς — ὄμμα —, κρεῖττον ὂν σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων· μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀλήθεια ὁρᾶται.* In vulgata lectione *μόνῳ αὐτῷ* refertur ad *ὄργανόν τι*, quod cur non sit idoneum quisque videt. *Τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα* Plato iterum dixit in eodem libro celebratissimo loco p. 533, D: *ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος — ἐν βορβόρῳ βαρβαρικῷ τινι τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα κατορωρυγμένον ἠρέμα ἕλκει καὶ ἀνάγει ἄνω.*

Attica loquendi forma a Graeculis interpolata obscuravit locum p. 528, A: *σκόπει οὖν αὐτόθεν πρὸς ποτέρους διαλέγει· ἢ οὐ πρὸς οὐδετέρους ἀλλὰ σαυτοῦ ἕνεκα τὸ μέγιςον ποιεῖ τοὺς λόγους;* Intelligi non potest quomodo dicatur *ἢ οὐ πρὸς οὐδετέρους;* sed non sunt haec a Platone profecta, qui dederat: *ἢ οὐδὲ πρὸς ἑτέρους — ποιεῖ τοὺς λόγους;* Postquam eum iusserat videre cum utro genere hominum, quos descripserat, agere vellet, suspicari se dicit fortasse ei *cum neutris*

eorum disserere placere. Atticum οὐδὲ πρὸς ἑτέρους noto usu positum pro πρὸς οὐδετέρους fefellit sequiores Graeculos, quos saepe in talibus turbare ostendimus in *Nov. Lectt.* p 318. ubi attulimus Aelii Dionysii annotationem a Photio servatam: οὐδ' ὑφ' ἕνων Ἀττικοὶ ἀντὶ τοῦ ὑπ' οὐδένων λέγουσιν ὑπερβιβάζοντες, quae verba reddidimus Xenophonti Hellen. V. iv. 1. οὐδ' ὑφ' ἕνων τῶν πώποτε ἀνθρώπων κρατηθέντες. Attici lubenter dicebant οὐδὲ μεθ' ἕνων et οὐδὲ μεθ' ἑτέρων pro μετ' οὐδένων et μετ' οὐδετέρων. Thucyd. II. 72: καὶ ἔςε μηδὲ μεθ' ἑτέρων, et VII. 33: οὗτοι δὲ οὐδὲ μεθ' ἑτέρων ἦσαν. Sic Xenophon dixerat in Hellen. VII. iv. 8. οὐδὲ μεθ' ἕνων ἂν ἥδιον σωθείημεν, sed Graeculi stulte supposuerunt οὐδὲ μετ' οὐδένων. Eodem modo quum dixisset Plato ἢ οὐδὲ πρὸς ἑτέρους ποιεῖ τοὺς λόγους; sciolus ἢ οὐ πρὸς οὐδετέρους de suo substituit.

In eadem Atticae compositionis forma turbas dederunt scribae apud Thucydidem VII. 42 et 59, ubi in optimis libris est pessima scriptura haec: οὐδὲ γὰρ καθ' ἑκάτερα οἱ Συρακόσιοι ἀντεπεξῄεσαν, et μηδὲ καθ' ἑκάτερα αὐτοὺς μήτε διὰ θαλάσσης μήτε τῷ πεζῷ διαφυγεῖν. Thucydides ipse dederat οὐδὲ γὰρ καθ' ἕτερα — ἀντεπεξῇσαν, et μηδὲ καθ' ἕτερα.

Consentiunt omnes corrupta esse quae leguntur p. 528 C: ἐπεὶ καὶ νῦν ὑπὸ μὲν τῶν πολλῶν ἀτιμαζόμενα καὶ κολουόμενα, ὑπὸ δὲ τῶν ζητούντων λόγον οὐκ ἐχόντων καθ' ὅ τι χρήσιμα ὅμως πρὸς ἅπαντα ταῦτα βίᾳ ὑπὸ χάριτος αὐξάνεται. Haerent omnes iure in ὑπὸ δὲ τῶν ζητούντων, quae unde suspensa sint non liquet. Itaque Stallbaumius coniecit καὶ κολουόμενα "*in alienum locum traiectum esse et scribendum esse in hunc modum*: ἀτιμαζόμενα, ὑπὸ δὲ τῶν ζητούντων — καὶ κολουόμενα." Idem leniore etiam mutatione revocabat Badhamus locum sic constituens: ἀτιμαζόμενα, κολουόμενα δ' ὑπὸ τῶν ζητούντων. Mihi aliud quid latere videtur. Non ita disiunxerim ἀτιμαζόμενα καὶ κολουόμενα, ut *vulgus* ea studia ἀτιμάζειν dicatur et *mathematici* κολούειν. Eorumdem est erudita studia ἀτιμάζειν καὶ κολούειν. Qui ea habent despicatui iidem *impediunt quominus colantur et progrediantur,* nam hoc est κολούειν. Plato orationis formam eleganter variaverat in hunc modum: ὑπὸ μὲν τῶν πολλῶν ἀτιμαζόμενα καὶ κολουόμενα, τῶν δὲ ζητούντων

λόγον οὐκ ἐχόντων καθ' ὅ τι χρήσιμα, ὅμως — αὐξάνεται. Sciolus ratus verbis praecedentibus ὑπὸ μὲν τῶν sequentia respondere oportere pro τῶν δὲ ζητούντων de suo dedit ὑπὸ δὲ τῶν ζητούντων et sic perdidit omnia.

Inconcinnus et male compositus est Platonis locus p. 531 A. ubi Organicos Musicos deridet his verbis: ἀνήνυτα, ὥσπερ οἱ ἀστρονόμοι, πονοῦσι. Νὴ τοὺς θεούς, ἔφη, καὶ γελοίως γε — παραβάλλοντες τὰ ὦτα οἷον ἐκ γειτόνων φωνὴν θηρευόμενοι οἱ μὲν φασὶν ἔτι κατακούειν ἐν μέσῳ τινὰ ἠχὴν καὶ σμικρότατον εἶναι τοῦτο διάστημα ᾧ μετρητέον, οἱ δὲ ἀμφισβητοῦντες ὡς ὅμοιον ἤδη φθεγγομένων, ἀμφότεροι ὦτα τοῦ νοῦ προστησάμενοι. Constare non possunt: οἱ μὲν φασὶν — οἱ δὲ ἀμφισβητοῦντες, sed omnino exaequata haec esse oportuit, ut vel φασὶν — ἀμφισβητοῦσιν legeretur, quae scriptura apud Theonem Smyrnaeum circumfertur, vel (quod mihi quidem praeplacet) ut utrobique participium poneretur. Quam ob rem pro φασὶν a Platone φάσκοντες scriptum esse suspicor. Offensus nescio quis illa participiorum cumulatione παραβάλλοντες, θηρευόμενοι, φάσκοντες, ἀμφισβητοῦντες, προστησάμενοι et aegre verbum aliquod finitum requirens φάσκοντες in φασίν refinxit, sed neque vidit sic ἀμφισβητοῦντες quoque in ἀμφισβητοῦσιν converti oportuisse, neque haec omnia e praecedentibus ἀνήνυτα πονοῦσι suspensa esse intellexit.

Reliquos libros *de Republica* propediem eodem modo recensere et percurrere in animo est.

C. G. Cobet.

DEMOSTHENES κατὰ Μειδίου p. 528, 20.

Mendosus est locus Demosthenis in Midiana p. 528, 20: τί δήποτε — ἐὰν μικροῦ πάνυ τιμήματος ἄξιόν τις λάβῃ, βίᾳ δὲ τοῦτ' ἀφέληται, τὸ ἴσον τῷ δημοσίῳ προστιμᾶν οἱ νόμοι κελεύουσιν ὅσονπερ δὴ τῷ ἰδιώτῃ; Fieri non potest ut sanum sit τῷ ἰδιώτῃ. Verba haec ex ipsa lege sumta esse perspicuum est. Quem tandem ἰδιώτην in lege appellatum esse putemus